

Sygn. akt III A Ua 1908/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2018 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Robert Kuczyński

Sędziowie: SSA Monika Kiwiorska-Pajak (spr.)

SSO del. Artur Tomanek

Protokolant: Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2018 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku R. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o odstąpienie od zobowiązania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń

na skutek apelacji R. P. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 25 października 2017 r. sygn. akt V U 76/17

oddala apelację.

UZASADNIENIE

R. P. (1) wniósł odwołanie od decyzji z 06.12.2016 r., znak (...), w której Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. dokonał rozliczenia renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z osiąganym przez niego w poszczególnych miesiącach 2015 r. przychodem. Organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony pobierał emeryturę przez wszystkie miesiące 2015 r. w pełnej wysokości, a osiągnięty przez niego przychód w poszczególnych miesiącach uzasadnił zmniejszenie albo zawieszenie świadczenia w kwocie 8.032,70 zł.

Sąd Okręgowy w Legnicy Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 25.10.2017 r. oddalił odwołanie (pkt I) i zasądził od Skarbu Państwa (Kasa Sądu Okręgowego w Legnicy) na rzecz radcy prawnego U. W. kwotę 221,40 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (pkt II).

Sąd Okręgowy ustalił, że R. P. (1) od 17.01.2012 r. pobiera rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, od stycznia do lutego 2015 r. wynosiła ona 803,09 zł brutto miesięcznie, od marca 2015 r. - 845,71 zł.

Każda decyzja dotycząca przyznania mu na kolejne okresy prawa do tego świadczenia jak i przeliczenie jej wysokości zawierała wyraźne pouczenie o zdarzeniach powodujących zawieszenie jej wypłaty bądź jej zmniejszenie w razie osiągnięcia przychodu z tytułu zatrudnienia, służby lub innej pracy zarobkowej albo prowadzenia pozarolniczej

działalności oraz pobierania zasiłków chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, wyrównawczego, świadczeń rehabilitacyjnego i wyrównawczego a także wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy (...). Szczegółowo również wskazywano, iż w przypadku osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70% miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ogłaszany przez Prezesa GUS, nie wyższej niż 130% – emerytura lub renta ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą niż kwota maksymalnego zmniejszenia (...) oraz, iż w razie osiągnięcia przychodu przekraczającego 130% przeciętnego miesięcznego za kwartał kalendarzowy powoduje zawieszenie wypłaty świadczenia. Ponadto ubezpieczony pouczony był o obowiązku powiadamiania organu rentowego o osiągnięciu przychodu i jego wysokości oraz – w terminie do końca lutego następnego roku – o kwocie przychodu osiągniętego łącznie w roku kalendarzowym i w poszczególnych miesiącach, zaś jeżeli prowadzi pozarolniczą działalność – o łącznej kwocie podstawy wymiaru składek lub – o kwocie jaka zadeklarowałby gdyby opłacał składkę, oraz o pobieraniu innych świadczeń (emerytury lub renty przyznanej z innego tytułu, wynagrodzenia lub uposażenia sędziego prokuratora, pobycie w domu pomocy społecznej lub zakładzie opiekuńczo-leczniczym, świadczeń w drodze wyjątku, pobierania kolejowego deputatu węglowego).

R. P. (1) w 2015 r. był zatrudniony w:

- (...) sp. z o.o. w K. (umowa zlecenia),
- (...) sp. z o.o. w W. (umowa o pracę),
- (...) sp. z o.o. w W. (umowa o pracę),
- (...) sp. z o.o. w L. (umowa cywilna),
- Przedsiębiorstwie Usługowym (...) sp. z o.o. w P. (umowa cywilna),
- (...) Ochrona sp. z o.o. w W. (umowa cywilna),
- (...) sp. z o.o. w W. (umowa cywilna).

Ponadto prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą: udziały w spółkach (...) s.c. i (...)c.

Jego przychody z tych tytułów w 2015 r. łącznie wyniosły: w styczniu: 1 760,82 zł; w lutym: 244,80 zł; w marcu: 4.250,10 zł; w kwietniu: 7.797,40 zł; w maju: 10.172,80 zł; w czerwcu: 9.683,20 zł; w lipcu: 10.336 zł; w sierpniu: 9.948,40 zł; we wrześniu: 9.683,20 zł; w październiku: 10.009,60 zł; w listopadzie: 12.558,40 zł; w grudniu: 12.548,20 zł.

Zaś kwoty przychodów, których przekroczenie w 2015 r. powodowały zawieszenie świadczenia wynosiły miesięcznie: od stycznia do lutego – 4.915,50 zł; od marca do maja – 5.125,50 zł; od czerwca do sierpnia – 5.271,40 zł; od września do listopada – 5.011,40 zł; w grudniu – 5.064 zł.

R. P. (2) osiągnął przychód, który powodował zmniejszenie lub zwieszenie wypłaty renty o kwoty w marcu: 421,31 zł; od kwietnia do grudnia: po 845,71 zł.

W związku z tym, w skali całego 2015 r., kwota nienależnie pobranych przez niego świadczeń wyniosła 8.032,70 zł.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest nieuzasadnione.

Sąd Okręgowy oparł się na przepisach art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz.U. z 2017 r., poz. 1383), art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1778).

W tej sprawie bezsporna była kwota renty pobieranej przez ubezpieczonego, kwota dochodu jaki uzyskał on w 2015 r. Spornym było, czy wpływ na rozliczenie kwot nienależnie pobranego świadczenia miał fakt, iż wnioskodawca

miał kilka tytułów do ubezpieczenia (umowa o pracę, umowy zlecenia, wpływy z własnej pozarolniczej działalności) oraz to, że w związku z pobieraniem renty z tytułu niezdolności do pracy nie miał obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Sąd I instancji podzielił stanowisko organu rentowego bowiem wszystkie dochody bez względu na to czy są one oskładkowane czy nie – wlicza się do dochodu przy rozliczaniu świadczeń w związku z osiąganymi przychodami. Wynika to z art. 104 ust. 4, gdzie zapisano, że przepisy ust. 1, ust. 1a i ust. 2 stosuje się również do osób wyłączonych z obowiązku ubezpieczenia społecznego z tytułu ustalania prawa do emerytury i renty lub wykonujących działalność nie podlegającą obowiązkowi ubezpieczeniu z uwagi na podleganie temu obowiązkowi z innego tytułu, zatem w razie zbiegu tych tytułów określił zasady i kolejność podlegania ubezpieczeniu.

Sąd I instancji ocenił jako bezpodstawne powoływanie się ubezpieczonego na ochronę praw nabytych, które miałyby skutkować brakiem możliwości rozliczania kwot pobranych świadczeń w odniesieniu do kwot powodujących zmniejszenie lub zawieszenie wypłaty jego renty. Dodatkowo organ rentowy w prawidłowym trybie ustalał czy i w jakiej wysokości ubezpieczony pobrał nienależnie świadczenia.

R. P. (1) w każdej decyzji był pouczany o zdarzeniach powodujących zawieszenie wypłaty renty bądź jej zmniejszenie w razie osiągnięcia przychodu, dlatego Sąd I instancji oddalił odwołanie, a o kosztach orzekł na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, na podstawie cytowanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt I sentencji wyroku, zaś orzeczenie o kosztach oparł o treści art. 98 k.p.c.

Z wyrokiem tym nie zgodził się wnioskodawca i w wywiezionej apelacji (k. 63-65 akt sądowych) zaskarżył go w całości, zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 103 ust. 1 i art. 104 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz.U. z 2017 r. poz. 1383) poprzez jego błędną wykładnię;
2. naruszenie art. 227 k.p.c. przez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy mających istotne znaczenie.

W związku z powyższym apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania, ewentualnie o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy przeprowadził kompletne postępowanie dowodowe w zakresie niezbędnym dla rozstrzygnięcia sporu. Na tej podstawie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Odwoławczy zaaprobował i przyjął za własne. Sąd pierwszej instancji prawidłowo przedstawił mające zastosowanie w sprawie przepisy prawa, przytaczając ich treść, jak i dokonując trafnej wykładni. Kontrola instancyjna zaskarżonego rozstrzygnięcia doprowadziła Sąd Apelacyjny do przekonania, że Sąd Okręgowy dokonał ustaleń w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, w granicach zakreślonych treścią normy z przepisu art. 233 § 1 k.p.c.

Rozważając argumenty apelacji Sąd Apelacyjny w pierwszym rzędzie wskazuje, że z okoliczności sprawy wynika, że bezspornie ubezpieczony jako rencista pracował na podstawie umów cywilnoprawnych i prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą.

Zatem jak najbardziej zasadna była ocena prawna na podstawie art. 104 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach.

Norma art. 104 ust. 1 stanowi, że prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6.

Natomiast ust. 1a tego przepisu stanowi, że dla emerytów i rencistów prowadzących pozarolniczą działalność za przychód, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych. Norma art. 104 ust. 1a odsyła do art. 18 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w myśl której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku. Ust. 3 i 4 tego artykułu stanowi zaś, że ww. przepis stosuje się również do emerytów i rencistów osiągających przychód z tytułu działalności wykonywanej za granicą oraz osób wyłączonych z obowiązku ubezpieczenia społecznego z tytułu ustalenia prawa do emerytury i renty lub wykonujących działalność niepodlegającą obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z uwagi na podleganie temu obowiązkowi z innego tytułu. Odwołać się również należy do przepisów wykonawczych, tj. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 22 lipca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty (Dz. U. z 1992 r. poz. 58, Nr 290 z późn. zm.; dalej rozporządzenie), który w § 1 ust. 1 stanowi, że przy ustalaniu, czy wystąpiły okoliczności powodujące zawieszenie lub zmniejszenie emerytury i renty, określone w art. 24 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 i z 1992 r. Nr 21, poz. 84) uwzględnia się:

- 1) wynagrodzenie z tytułu pracy wykonywanej w ramach stosunku pracy oraz na podstawie umowy o pracę nakładczą,
- 2) uposażenie z tytułu służby w Wojsku Polskim, w Policji, w Urzędzie Ochrony Państwa, w Straży Granicznej, w Służbie Więziennej i w Państwowej Straży Pożarnej,
- 3) dochody z tytułu pracy wykonywanej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jeżeli wykonywanie tych umów jest objęte obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym,
- 4) dochody z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej, której wykonywanie podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego,
- 5) dochody z tytułu wykonywania zawodu adwokata,
- 6) dochody z tytułu pracy wykonywanej w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych, spółdzielniach kółek rolniczych oraz w zespołowych gospodarstwach rolnych tych spółdzielni, zwane dalej "dochodem", w kwotach przyjmowanych w myśl art. 7 ustawy do podstawy wymiaru emerytur i rent.

Zgodnie z § 1 ust. 2 rozporządzenia dochody, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, uwzględnia się również, gdy emeryt lub rencista nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, ponieważ ma ustalone prawo do emerytury (renty) lub jest ubezpieczony z innego tytułu.

Z art. 104 ust. 4 ustawy emerytalnej wynika wniosek, że nie jest istotne, czy świadczeniobiorca podlega obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniom społecznym, lecz fakt, że przychody uzyskiwane są z działalności objętej obowiązkiem ubezpieczenia. Należy bowiem pamiętać, że zgodnie z art. 104 ust. 1a ustawy emerytalnej dla emerytów i rencistów prowadzących pozarolniczą działalność za przychód, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych. Norma art. 104 ust. 1a odsyła do art. 18 ust. 8 ustawy systemowej, w myśl której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego

przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy.

Jak prawidłowo wskazał Sąd I instancji dla rencistów prowadzących działalność gospodarczą za przychód przyjmuje się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne. Ustalony w ten sposób w przypadku wnioskodawcy przychód za 2015 r. łącznie wyniósł w styczniu: 1.760,82 zł; w lutym: 244,80 zł; w marcu: 4.250,10 zł; w kwietniu: 7.797,40 zł; w maju: 10.172,80 zł; w czerwcu: 9.683,20 zł; w lipcu: 10.336 zł; w sierpniu: 9.948,40 zł; we wrześniu: 9.683,20 zł; w październiku: 10.009,60 zł; w listopadzie: 12.558,40 zł; w grudniu: 12.548,20 zł. Kwoty przychodów, których przekroczenie w 2015 r. powodowały zawieszenie świadczenia wynosiły miesięcznie: od stycznia do lutego – 4.915,50 zł; od marca do maja – 5.125,50 zł; od czerwca do sierpnia – 5.271,40 zł; od września do listopada – 5.011,40 zł; w grudniu – 5.064 zł. Wnioskodawca osiągnął przychód, który powodował zmniejszenie lub zwieszenie wypłaty renty o kwoty w marcu: 421,31 zł; od kwietnia do grudnia: po 845,71 zł. W związku z tym, w skali całego 2015 r., kwota nienależnie pobranych przez niego świadczeń wyniosła 8.032,70 zł.

Należy podkreślić, że ubezpieczony ma możliwość wyboru formy prawnej swojej aktywności zarobkowej, a skoro zarejestrował działalność gospodarczą oraz świadczył usługi na podstawie umów cywilnoprawnych, to ma też obowiązek zapoznać się z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami prawnymi i dostosowywać swoją sytuację faktyczną do wymogów prawa.

W konsekwencji, ustalenia i ocena prawna Sądu Okręgowego co do podstawy wymiaru składki przyjętej przez organ rentowy były prawidłowe, i jako takie Sąd Apelacyjny w całości je podzielił. Wymaga też przypomnienia, że objęcie ubezpieczonego obowiązkiem zwrotu nadpłaconej renty stanowi pochodną ustalenia, że w niektórych miesiącach uzyskiwał dodatkowy dochód i to w kwocie przekraczającej ustawowo określony próg wynoszący 70% przeciętnego wynagrodzenia. Zasadą wypłaty świadczeń z ubezpieczenia rentowego jest bowiem założenie, że ubezpieczony zaniechał pracy zarobkowej. Nie oznacza to jednak, że wykluczone jest uzyskiwanie jakichkolwiek dochodów. Stąd też ustawowa granica do jakiej miesięczny dochód nie wpływa na wymiar renty.

W nawiązaniu do zarzutów apelacji ubezpieczonego wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę w całości podziela stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, co do zgodności art. 104 ustawy o emeryturach z Konstytucją. Trybunał w wyroku z 08.03.2005 r. (sygn. K 27/03, OTK-A z 2005 r., nr 3, poz. 22) zważył, że ustawa o emeryturach i rentach z FUS wiąże skutek w postaci zawieszenia albo zmniejszenia prawa do emerytury z pojęciem przychodu. Zgodnie z brzmieniem art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, chodzi o przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu m.in. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia. Zgodnie z regulacją zawartą w art. 104 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS świadczeniobiorcy prowadzący działalność gospodarczą sami deklarują kwotę uzyskanego z tego tytułu przychodu, od której opłacają składki na ubezpieczenia społeczne; z tym, że kwota ta nie może być niższa niż 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale. Jak wskazał Trybunał intencją ustawodawcy było polepszenie sytuacji emerytów i rencistów a wprowadzenie do porządku prawnego normy art. 104 ust. 1a miało za zadanie zlikwidować niekorzystne skutki zmian stanu prawnego. Jednak intencji tej nie udało się ustawodawcy w pełni zrealizować, gdyż zaskarżone przepisy okazały się niekorzystne dla emerytów, którzy z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej uzyskują rzeczywisty przychód, który jest niższy niż ustalony jako minimalna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy świadczeniobiorcy uzyskują dodatkowe przychody z kilku tytułów działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, a uzyskiwany z tej działalności przychód jest niższy niż 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzedzającym kwartale. W konsekwencji wskazana grupa adresatów nie ma możliwości wykazania rzeczywistej kwoty przychodu i musi zadeklarować kwotę stanowiącą minimum podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, co powoduje dolegliwości w postaci zmniejszenia należnego im z tego tytułu świadczenia (art. 104 ust. 7 i 8 ustawy o emeryturach i rentach).

Mimo to Trybunał Konstytucyjny nie uznał powyższych regulacji za niezgodne z Konstytucją w całości ponieważ dla wielu świadczeniobiorców wprowadzona z mocą wsteczną regulacja była korzystna. Trybunał uznał zaskarżone

przepisy za niekonstytucyjne wyłącznie w zakresie, w jakim z mocą wsteczną (w okresie od 01.01.1999 r. do 26.08.1999 r.) obowiązywały w stosunku do osób, które w tym okresie, będąc uprawnionymi do świadczeń emerytalnych lub rentowych na gruncie ustawy o emeryturach i rentach, osiągały przychody z działalności pozarolniczej w wysokości niższej niż 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Nie można tracić z pola widzenia, że w myśl art. 138 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do jego zwrotu, przy czym za nienależnie pobrane świadczenia uważa się m.in. świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

W treści apelacji wnioskodawca podważa mechanizm ustalania kwoty przychodu uzasadniającej zmniejszenie pobieranego świadczenia.

Mechanizm ten wynika jednak wprost z obowiązujących przepisów. Zgodnie bowiem, co jeszcze raz trzeba podkreślić, z art. 104 ust. 1 i 1a ustawy emerytalno-rentowej, prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6. Dla emerytów i rencistów prowadzących pozarolniczą działalność za przychód, o którym mowa w ust. 1 przyjmuje się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodzić się trzeba, że wyrażona w art. 2a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1778), zasada równości traktowania wszystkich ubezpieczonych nie stoi w kolizji z sytuacją, w której powołane przepisy różnicują sytuację prawną podmiotów w zależności od rodzaju aktywności zawodowej. Zgodnie z tezą 3 wyroku Sądu Najwyższego z 28.01.2010 r., II UK 199/09, LEX nr 583811, w sprawach wskazanych w art. 2a ust. 2 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a więc w sprawach dotyczących w szczególności warunków objęcia systemem ubezpieczeń społecznych, obowiązku opłacania i obliczania wysokości składek, obliczania wysokości świadczeń, a także okresu wypłaty świadczeń i zachowania prawa do nich nie ma podstaw prawnych do czynienia między ubezpieczonymi różnic związanych z płcią, stanem cywilnym, czy też stanem rodzinnym. Z zasady równego traktowania wszystkich ubezpieczonych nie da się wywieść zakazu wprowadzania zróżnicowanych warunków ubezpieczenia (zabezpieczenia) społecznego dla pracowników i dla ubezpieczonych z innych tytułów. Również w wyroku z 22.01.2002 r. w sprawie II UKN 58/01, OSNP 2003/21/523, Sąd Najwyższy stwierdził, że z art. 2a (...) nie można wywieść zakazu wprowadzenia zróżnicowanych systemów ubezpieczenia (zabezpieczenia) społecznego dla pracowników, dla osób prowadzących działalność gospodarczą, czy świadczących usługi na podstawie umów cywilnoprawnych. Sąd Apelacyjny w całości podziela powyższe stanowisko.

Jak szeroko wyjaśnił Sąd Najwyższy w cyt. orzeczeniach, z art. 2a ustawy systemowej wynika zakaz różnicowania sytuacji ubezpieczonych ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny i stan rodzinny. Nie oznacza natomiast zakazu kształtowania przez ustawodawcę odrębnych regulacji w ramach poszczególnych systemów zabezpieczenia i różnicowania warunków ubezpieczenia w odniesieniu do różnych tytułów. Podsumowując tę część wywodów, organ rentowy prawidłowo ustalił przychód ubezpieczonego osiągnięty w spornych miesiącach z uwzględnieniem podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych.

Kwestia podlegania ubezpieczeniu społecznemu nie jest zależna od woli ubezpieczonego. Obowiązek podlegania ubezpieczeniom wynika bowiem z przepisów prawa. Przepisy prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych są przepisami bezwzględnie obowiązującymi, a zatem przy ich stosowaniu ani organ rentowy ani sąd nie mogą mieć na uwadze zasad współżycia społecznego; przepisy te muszą być bezwzględnie przestrzegane w stosunku do wszystkich nawet, jeśli jawią się one osobie zainteresowanej jako subiektywnie niesprawiedliwe.

Dlatego też bardzo ogólny zarzut o naruszeniu przez Sąd I instancji przepisów postępowania, co miało doprowadzić do błędnych ustaleń faktycznych nie może wpłynąć na ocenę trafności rozstrzygnięcia jakie zapadło przed Sądem Okręgowym.

Wobec powyższego należało uznać, że zaskarżony wyrok Sądu I instancji, a także poprzedzająca go decyzja organu rentowego odpowiadają prawu, a apelacja ubezpieczonego, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw, podlegała oddaleniu na zasadzie art. 385 k.p.c.

SSA Monika Kiwiorska-Pajak SSA Robert Kuczyński SSO del. Artur Tomanek